

V Bruseli 20. 7. 2016
COM(2016) 483 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o hodnotení vykonávania rozhodnutia č. 406/2009/ES podľa jeho článku 14

{SWD(2016) 251 final}

1. Úvod

Rozhodnutím č. 406/2009/ES¹ (nazývané aj rozhodnutie o spoločnom úsilí), ktoré bolo v roku 2009 prijaté ako súčasť klimaticko-energetického balíka, sa zavádzajú pre všetky členské štáty emisné limity skleníkových plynov (GHG) pre rok 2020. Rozhodnutie sa vzťahuje na emisie v sektoroch dopravy, budov, poľnohospodárstva, malovýroby a odpadu. Tieto sektory zodpovedali za viac než 55 % celkových emisií skleníkových plynov v EÚ v roku 2013². Cieľom rozhodnutia o spoločnom úsilí je znížiť emisie skleníkových plynov v EÚ o 10 % do roku 2020 v porovnaní s rokom 2005 a podporiť znižovanie emisií skleníkových plynov v rámci jeho rozsahu pôsobnosti spravodlivo a nákladovo efektívne. Rozhodnutie o spoločnom úsilí nadobudlo účinnosť v júni 2009.

Predložením tejto správy sú splnené ustanovenia článku 14 rozhodnutia o spoločnom úsilí, v ktorom sa požaduje, aby Komisia vypracovala hodnotiacu správu o vykonávaní rozhodnutia o spoločnom úsilí a aby ju do 31. októbra 2016 predložila Európskemu parlamentu a Rade. Uvádza sa v nej, ako sa doteraz vykonávalo rozhodnutie o spoločnom úsilí a aké poznatky možno získať, pokiaľ ide o opatrenia prijaté členskými štátmi na obmedzenie emisií skleníkových plynov v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, a pokiaľ ide o vplyv na ich emisie na vnútroštátnej úrovni. Výsledky hodnotenia sú podrobnejšie rozpracované v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je priložený k tejto správe³.

Aj keď podľa rozhodnutia bol rok 2015 prvým rokom, za ktorý členské štáty mali predložiť správu, v čase hodnotenia sa väčšina ustanovení rozhodnutia ešte neuplatňovala, čo sťažovalo vyvodenie záverov o ich vhodnosti, ako aj posúdenie akýchkoľvek zmien na základe získaných poznatkov. V hodnotení sa však dali využiť cenné poznatky vyplývajúce z procesu právnej implementácie rozhodnutia a prípravných prác zo strany v členských štátoch.

2. Súvislosti

V klimaticko-energetickom balíku sú stanovené ciele pre rok 2020, a to 20 % zníženie emisií skleníkových plynov v porovnaní s úrovňami z roku 1990, 20 % podiel konečnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov v EÚ a 20 % zlepšenie energetickej efektívnosti.

Cieľ Európskej únie znížiť do roku 2020 množstvo emisií skleníkových plynov v porovnaní s rokom 1990 o 20 % zodpovedá zníženiu o 14 % v porovnaní s rokom 2005. Toto úsilie bolo rozdelené medzi sektory, na ktoré sa vzťahuje systém obchodovania s emisiami (ETS), a sektory, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí. V sektoroch, na ktoré sa vzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS), sa požaduje zníženie emisií v EÚ v porovnaní s úrovňami v roku 2005 o 21 %, zatiaľ čo v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, sa požaduje zníženie emisií o 10 % v porovnaní s úrovňami v roku 2005.

Na rozdelenie požadovaného úsilia na zníženie emisií skleníkových plynov v rámci celej EÚ o 10 % do roku 2020 boli pre členské štáty stanovené vnútroštátne ciele pre rok 2020 podľa ekonomických možností na základe ich relatívneho bohatstva [merané podľa hrubého domáceho produktu (HDP) na obyvateľa v roku 2005]. Pohybujú sa od 20 % zníženia emisií do roku 2020 (v porovnaní s úrovňami v roku 2005) pre najbohatšie členské štáty až po 20 % zvýšenia pre najmenej bohaté členské štáty. (Pozri obrázok 1).

V rozhodnutí o spoločnom úsilí nie sú stanovené konkrétne emisné ciele pre jednotlivé sektory, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, ale ponecháva sa na členských štátoch, aby si zvolili, kde a ako

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 406/2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0406&from=SK>.

² Súčasné rozhodnutie o spoločnom úsilí sa vzťahuje na tie isté skleníkové plyny ako Kjótsky protokol okrem fluoridu dusitého (NF₃). Emisie a záchyty z využívania pôdy, zo zmien využívania pôdy a z lesného hospodárstva (LULUCF) v rozhodnutí o spoločnom úsilí nie sú zahrnuté. Rozhodnutie o spoločnom úsilí sa nevzťahuje ani na emisie skleníkových plynov z medzinárodnej lodnej dopravy.

³ SWD(2016) 251.

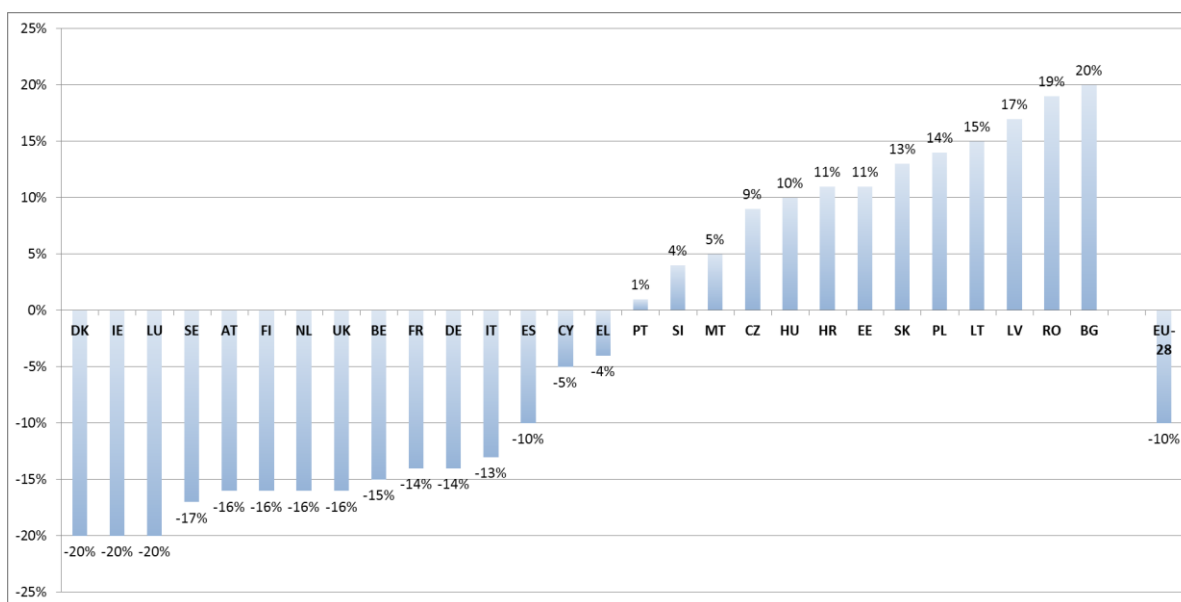
dosiahnu potrebné zníženie. Emisie a záchyty z využívania pôdy, zo zmien využívania pôdy a z lesného hospodárstva (LULUCF) v rozhodnutí o spoločnom úsilí nie sú zahrnuté.

V záujme splnenia záväzkov sa predpokladá, že členské štáty obmedzia svoje emisie skleníkových plynov v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, a očakáva sa, že na plnenie svojich povinností zavedú vnútroštátne politiky a opatrenia. Členské štáty môžu tiež v prípade potreby využívať na splnenie svojich povinností a zlepšenie nákladovej efektívnosti nástroje flexibility.

V rozhodnutí o spoločnom úsilí je tiež určená lineárna trajektória zodpovedajúcich záväzných emisných limitov [ročných pridelených emisných kvót (annual emission allocation – AEA)] pre každý rok na obdobie rokov 2013 až 2020. Pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov roku 2020 je zabezpečený na základe každoročných oznamovacích povinností a kontrol dodržiavania požiadaviek. Členské štáty sú povinné predkladať správy o ich emisiách skleníkových plynov a predpokladanom pokroku pri plnení ich povinností podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí.

Členské štáty sú zodpovedné za uplatňovanie politik a opatrení na účely plnenia ich povinností podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí s podporou viacerých opatrení EÚ⁴, pričom sa predpokladá, že niektoré z nich pomôžu pri plnení cieľov EÚ roku 2020 súvisiacich s energiou z obnoviteľných zdrojov a energetickou efektívnosťou. Tieto podporné politiky EÚ sú dôležité na podnietenie zníženia emisií v rámci celej EÚ v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí. Je však jasné, že znižovanie emisií treba realizovať prostredníctvom vnútroštátnych politik a opatrení, najmä v takých sektoroch ako doprava a stavebníctvo.

Obrázok 1: Emisné limity skleníkových plynov členských štátov v roku 2020 podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí

Limity emisií v roku 2020 sú stanovené s ohľadom na úrovne emisií v roku 2005. Zdroj: Rozhodnutie č. 406/2009/ES.

Na poskytnutie flexibility členským štátom pri plnení ich záväzkov a ako prostriedkov na zvýšenie celkovej nákladovej efektívnosti pri dosahovaní cieľa roku 2020 v rámci celej EÚ rozhodnutie o spoločnom úsilí poskytuje rad nástrojov flexibility. Týkajú sa možností členských štátov riadiť svoje

⁴ Príkladmi príslušných právnych predpisov na úrovni EÚ sú: regulácia emisií CO₂ z osobných automobilov a ľahkých úžitkových vozidiel, smernica o skládkach odpadov, smernica o energetickej hospodárnosti budov, smernica o energetickej efektívnosti, smernica o obnoviteľných zdrojoch energie, nariadenie o fluórovaných skleníkových plynoch a smernica o mobilných klimatizačných zariadeniach, rámec pre ekodizajn, smernica o dusičnanoch a ekologizácia spoločnej poľnohospodárskej politiky.

ročné pridelené emisné kvóty (AEA) v rámci obdobia plnenia požiadaviek a uskutočňovať prenosy týchto kvót medzi sebou. Ak by emisie skleníkových plynov členského štátu presiahli jeho AEA za daný rok, potom si môže požičať 5 % zo svojich budúcoročných AEA alebo kúpiť AEA od iných členských štátov alebo využiť medzinárodné kredity z projektov na splnenie svojich ročných limitov. Ak členský štát zníži emisie viac, než bolo potrebné, a prekročí tak svoj cieľ v danom roku, môže si ponechať nadbytok AEA na neskoršie použitie v rámci záväzného obdobia alebo ho môže preniesť na iné členské štáty⁵.

V rozhodnutí o spoločnom úsilí je stanovený ročný cyklus podávania správ a dodržiavania súladu, v rámci ktorého členské štáty podávajú správy o svojich emisiách skleníkových plynov v národných inventarizačných správach, poskytujú sa prehľady emisných inventúr na potvrdenie vykazovaných emisií a uskutočňujú sa kontroly súladu (t. j. porovnanie skutočných emisií členských štátov s ich ročne pridelenými emisnými kvótami na daný rok). Ak emisie členského štátu presiahnu jeho ročné pridelené emisné kvóty aj po započítaní nástrojov flexibility, budú sa na neho vzťahovať určité sankcie a bude musieť prijať nápravné opatrenia.

3. Rozsah a metóda hodnotenia

Hodnotenie rozhodnutia o spoločnom úsilí uskutočnila Komisia v roku 2015 pod vedením riadiacej skupiny zloženej z členov príslušných generálnych riaditeľstiev Komisie. V tejto skupine bola prítomná aj Európska environmentálna agentúra. Hodnotenie sa opieralo o externú štúdiu o vykonávaní rozhodnutia o spoločnom úsilí⁶.

V hodnotení sa skúmali vplyvy rozhodnutia o spoločnom úsilí na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov so zameraním na činnosti v členských štátoch od roku 2009 zamerané na plnenie ich povinností podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí. Hodnotilo sa obdobie od júna 2009, keď rozhodnutie o spoločnom úsilí nadobudlo účinnosť, do novembra 2015. V súlade s požiadavkou v článku 14 rozhodnutia o spoločnom úsilí rozsah tohto hodnotenia zahŕňal všetky ustanovenia a požiadavky toto rozhodnutia vrátane toho, ako jeho vykonávanie ovplyvnilo hospodársku súťaž.

V rámci hodnotenia sa posudzovala relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť a pridaná hodnota EÚ v súvislosti s vykonávaním rozhodnutia o spoločnom úsilí. Použili sa dôkazy z oznámených emisií a emisných trendov, prijatých politík a opatrení, ako aj dotazníkov a štruktúrovaných rozhovorov s odborníkmi z členských štátov a iných dôležitých kľúčových zainteresovaných strán podieľajúcich sa na vykonávaní rozhodnutia o spoločnom úsilí na vnútroštátnej úrovni⁷. Vychádzalo sa tiež z výsledkov verejnej konzultácie o príprave legislatívneho návrhu na zníženie emisií skleníkových plynov členských štátov v sektoroch podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí od roku 2021 do roku 2030⁸.

Výsledky hodnotenia boli použité pri príprave posúdenia vplyvu, sprievodného dokumentu k legislatívnemu návrhu Komisie na pokračovanie rozhodnutia o spoločnom úsilí po roku 2020 v rámci politík v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030.

4. Stav vykonávania rozhodnutia

Rozhodnutie o spoločnom úsilí je ešte stále v počiatočnom štádiu: väčšinu požiadaviek týkajúcich sa podávania správ pre členské štáty podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí bolo potrebné prvýkrát splniť v roku 2015 a kontrola súladu za prvé dva roky obdobia plnenia (2013 – 2014) sa má uskutočniť v roku 2016. Vďaka existujúcemu každoročnému nahlasovaniu emisií sa však dajú rozpoznať hlavné trendy v členských štátoch a na úrovni EÚ.

⁵ Ďalšie informácie o existujúcich nástrojoch flexibility sa uvádzajú v prílohe 4 pracovného dokumentu útvarov Komisie SWD(2016) 251.

⁶ Prezentácia metodiky uplatnenej pri hodnotení a použité dôkazy sú uvedené v prílohe 3 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie SWD(2016) 251. V súvislosti s externou štúdiou pozri dokument *Supporting study for the Evaluation of Decision No. 406/2009/EC (Effort Sharing Decision)* [Podporná štúdia pre hodnotenie rozhodnutia č. 406/2009/ES (rozhodnutia o spoločnom úsilí)], Ricardo Energy and Environment s Trinomic a Vito.

⁷ Výsledky konzultácií so zainteresovanými stranami sú uvedené v prílohe 2 k SWD(2016) 251.

⁸ Ďalšie informácie o tejto konzultácii nájdete na stránke http://ec.europa.eu/clima/consultations/articles/0025_en.htm.

Podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí členské štáty musia každý rok nahlasovať svoje emisie skleníkových plynov. Každý druhý rok musia tiež podávať správu o vnútroštátnych politikách a opatreniach, ktoré uplatňovali, a v roku 2015 musia predložiť aktualizované prognózy spolu s očakávaným pokrokom pri plnení svojich cieľov na rok 2020. Komisia každý rok zhromažďuje informácie oznámené členskými štátmi a uverejňuje správu o pokroku, v ktorej analyzuje a predstaví pokrok, ktorý členské štáty dosiahli pri plnení svojich cieľov na rok 2020 podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí. Posúdenie pokroku členských štátov pri plnení ich cieľov je aj súčasťou správy o krajine v rámci európskeho semestra, ktorú Komisia uverejňuje každú jar. Emisné trendy a prognózy v EÚ a jej členských štátoch každoročne uverejňuje aj Európska environmentálna agentúra, ktorá pomáha Komisii s vykonávaním rozhodnutia o spoločnom úsilí.

Členské štáty si zatiaľ nahlasovacie povinnosti plnia a výmena informácií s Komisiou funguje dobre. Komisia a odborníci z členských štátov sa každý rok viackrát stretávajú v pracovných skupinách v rámci Výboru pre zmenu klímy, aby preskúmali plnenie oznamovacích povinností podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí.

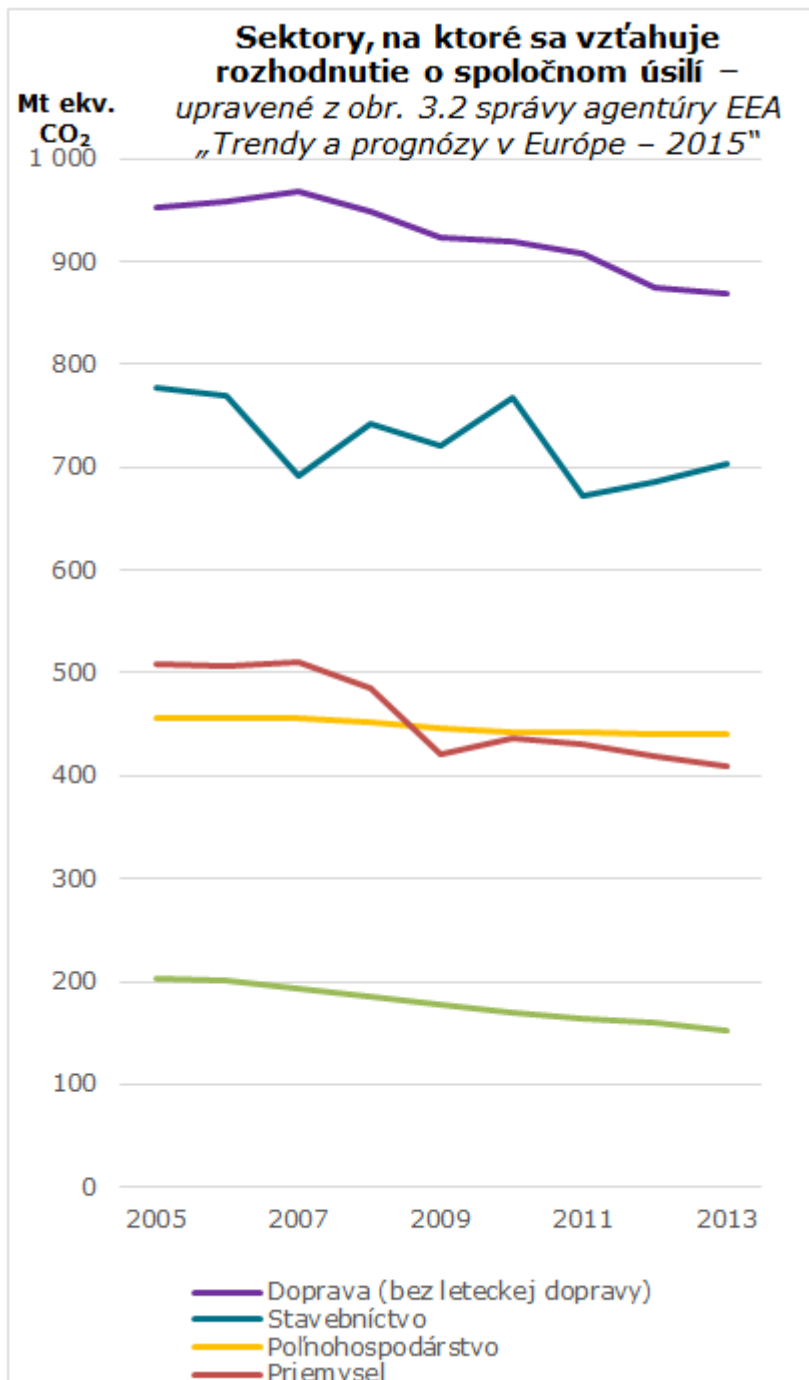
K celkovému zníženiu emisií od roku 2005 do roku 2013 došlo vo všetkých sektoroch, v rozsahu od – 3 % v poľnohospodárstve po –25 % v sektore odpadov. (obrázok 2) V tomto období došlo tiež k zblížovaniu intenzít emisií skleníkových plynov v rámci členských štátov na obyvateľa, ako aj na HDP.

Emisie, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, v jednotlivých členských štátoch tiež výrazne klesli od roku 2005. Vo všetkých členských štátoch boli emisie, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, nižšie ako ich ročné limity v rokoch 2013 a 2014⁹. Lepšie výsledky dosiahli spravidla tie krajiny, ktorým bolo povolené zvýšiť emisie v porovnaní s rokom 2005. Krajiny, ktoré čelili obzvlášť vážnej hospodárskej recesii (napr. Grécko, Portugalsko a Španielsko), tiež mali emisie výrazne pod úrovňou ich limitov roku 2014.

---

⁹ Na základe správ o emisiách predložených v roku 2015. Pozri tiež SWD(2016) 251, s. 17.

Obrázok 2: Dosiiahnuté zníženie emisií, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, v období rokov 2005 – 2013

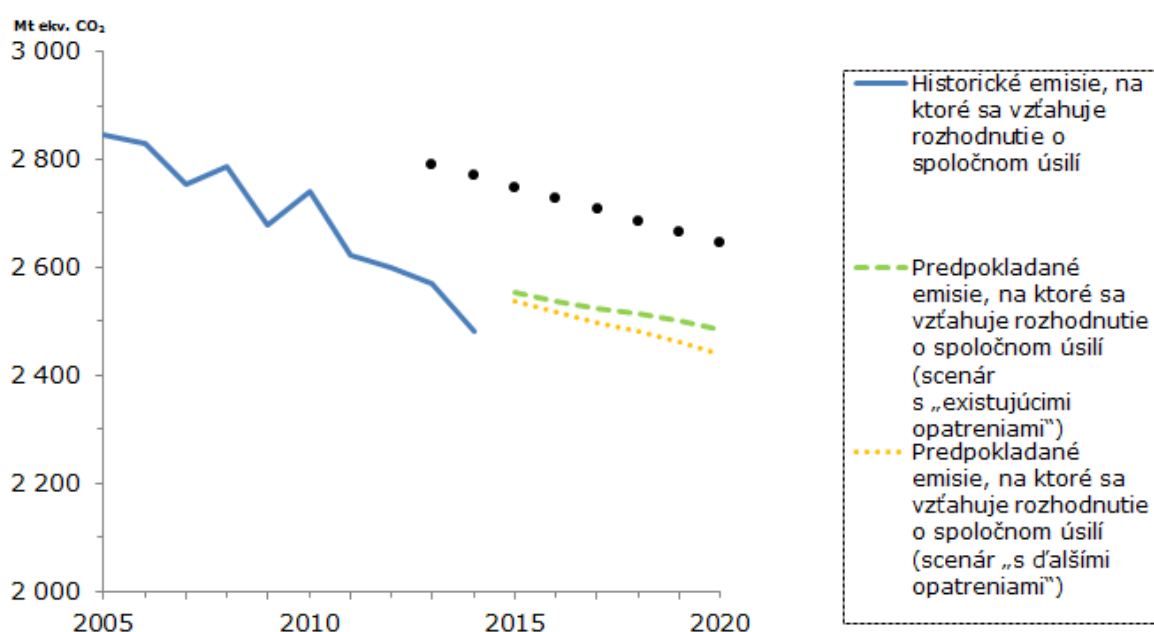

Podľa projekcií členských štátov predložených v roku 2015 sa očakáva, že celkové emisie, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, budú do roku 2020 naďalej klesať (obrázok 3), pričom stále budú pod hodnotou cieľa na úrovni EÚ. Predpokladá sa, že vnútroštátne ciele na domácej úrovni si dokáže splniť 24 členských štátov, zatiaľ čo v prípade štyroch členských štátov sa očakáva, že na

dosiahnutie cieľov budú potrebovať dodatočné opatrenia alebo využijú nástroje flexibility poskytnuté v rozhodnutí o spoločnom úsilí¹⁰.

Doteraz žiadny členský štát nevyužil nástroje flexibility, ktoré sa poskytujú v rozhodnutí o spoločnom úsilí, keďže sa ukazuje, že svoje ročné emisné limity za prvé dva roky obdobia plnenia požiadaviek splnia všetky krajiny. V budúcnosti sa dá očakávať, že niektoré členské štáty, v prípade ktorých sa predpokladá, že budú mať emisie nad svojimi limitmi do roku 2020, nástroje flexibility, ako napríklad obchodovanie s inými členskými štátmi, využijú. Aj keď nástroje flexibility podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí sú neodskúšané, naďalej majú rozsiahlu podporu a členské štáty ich v rámci konzultácií so zainteresovanými stranami ďalej potvrdili.

Obrázok 3: Skutočné a predpokladané celkové emisie, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí v období rokov 2005 – 2020

Zdroj: EEA (2015) Trends and Projections in Europe in 2015 updated in March 2016 with data from emission inventories. Čierna bodkovaná čiara predstavuje lineárnu trajektóriu ročných emisných limitov podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí na obdobie rokov 2013 – 2020.

5. Výsledky hodnotenia

V súlade s usmerneniami Komisie k hodnoteniu sa v rámci hodnotenia posudzovala relevantnosť, efektívnosť, účinnosť, koherentnosť a pridaná hodnota EÚ rozhodnutia o spoločnom úsilí. Skúmalo sa tiež, či došlo k nejakému vplyvu na hospodársku súťaž, keďže sa to požadovalo v článku 14 rozhodnutia o spoločnom úsilí.

5.1. Relevantnosť

Ciele rozhodnutia o spoločnom úsilí sú stále relevantné a rozhodne stále zodpovedajú potrebám EÚ. Predovšetkým pretrvávajú potreba obmedziť antropogénne emisie skleníkových plynov a zavádzať vhodné mechanizmy na zohľadnenie sociálnych nákladov na zmenu klímy. Rozhodnutie o spoločnom

¹⁰ Správa o pokroku opatrení v oblasti klímy, COM(2015) 576 final.

úsilí je stále relevantné v súvislosti s riešením zlyhaní trhu, pretože záväzný charakter rozhodnutia pomáha poskytovať príslušné cenové signály na znižovanie emisií.

Záver Európskej rady z októbra 2014 o rámci politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030 potvrdili význam rozhodnutia o spoločnom úsilí a jeho pokračovania do roku 2030 so všetkými prvkami, ktoré sa uplatňujú v rámci rozhodnutia o spoločnom úsilí pre rok 2020.

Prijatie parížskej dohody v decembri 2015 potvrdzuje záväzok na najvyššej úrovni EÚ realizovať na vnútroštátnej úrovni prísne zníženia emisií skleníkových plynov aj v roku 2030 a neskôr. Ako je stanovené v plánovanom vnútroštátne stanovenom príspevku, EÚ sa zaviazala znížiť emisie na svojom území do roku 2030 najmenej o 40 % v porovnaní s úrovňami roku 1990.

5.2. Účinnosť

EÚ je na dobrej ceste k splneniu svojho cieľa znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2020 v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí. Podľa správ členských štátov predložených v roku 2015 boli emisie skleníkových plynov v rokoch 2013 a 2014 vo všetkých členských štátoch nižšie ako ich ročné limity pre tieto roky. Celkové emisie v roku 2013, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, boli na úrovni EÚ o 9,7 % nižšie ako emisie v roku 2005. V roku 2014 emisie EÚ, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, ďalej klesli na úroveň 12,9 % pod úroveň roku 2005, ktorá bola nižšia ako cieľ rozhodnutia o spoločnom úsilí pre rok 2020. Znamená to, že EÚ je na dobrej ceste splniť svoj cieľ v roku 2020 a že všetky členské štáty prispievajú k znižovaniu emisií skleníkových plynov.

Dosiahnuté zníženie emisií predstavuje významné zlepšenie správania oproti scenáru vývoja za nezmenených okolností, keď sa po prvýkrát schválili ciele roku 2020. Zníženia emisií boli doteraz oveľa výraznejšie než sa očakávalo v roku 2007, keď sa Európska rada dohodla na celkových klimatických cieľoch EÚ pre rok 2020 a Komisia vykonala hodnotenie vplyvu klimaticko-energetického balíka. Podľa scenára vývoja za nezmenených okolností sa v uvedenom hodnotení vplyvu emisií, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, v období rokov 2005 až 2020 očakával nárast emisií v celej EÚ o 2,4 %¹¹.

Hospodárska recesia tiež mala vplyv na emisie skleníkových plynov v niektorých sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí (najmä v sektore nákladnej dopravy), a očakáva sa, že tieto vplyvy sa budú prejavovať až do roku 2020. Mnohé sektory (napr. stavebníctvo a poľnohospodárstvo), na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, však nie sú priamo ovplyvňované kolísaním HDP a sú viac otvorené politickému vplyvu, na základe čoho sa dá usudzovať, že určité zníženie emisií skleníkových plynov v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, možno pripísať politickým intervenciám na úrovni EÚ i na úrovni členských štátov.

Inými slovami, dosiahnuté zníženie emisií možno čiastočne pripísať klimaticko-energetickým politikám a opatreniam, ktoré už členské štáty uplatňujú (z ktorých niektoré boli zavedené ako reakcia na rozhodnutie o spoločnom úsilí), a očakáva sa, že aj ďalej budú prispievať k obmedzeniu emisií v budúcich rokoch.

Toto zistenie podporuje navyše aj dekompozičná analýza, ktorá sa vzťahovala na obdobie rokov 2005 – 2012 a týkala sa emisií CO₂ zo spaľovania fosílnych palív, ktoré zodpovedajú za približne 80 % celkových emisií skleníkových plynov v sektoroch systému ETS, ako aj rozhodnutia o spoločnom úsilí. Z analýzy vyplynulo, že k zníženiu emisií najviac prispeli technologické zmeny, ktoré výrazne prevažujú nad podielom prechodu z jedného hospodárskeho sektoru na iný a medzi hospodárskymi sektormi a výrazne prispievajú k nadmernej kompenzácii faktorov emisií súvisiacich s HDP v časoch hospodárskej krízy.

Výsledky potvrdili, že v období rokov 2005 až 2012 emisie CO₂ klesli celkovo o 11,5 %. Na znižovanie emisií mali najvýznamnejší vplyv technologické zmeny, čo viedlo k 18,5 % poklesu, a

---

¹¹ SEK (2008) 85/3 ES. Pozri aj dokument *Supporting study for the Evaluation of Decision No. 406/2009/EC (Effort Sharing Decision)* [Podporná štúdia pre hodnotenie rozhodnutia č. 406/2009/ES (rozhodnutia o spoločnom úsilí)], s. 12.

výrazne prevažujú nad podielom prechodu z jedného hospodárskeho sektoru na iný a medzi hospodárskymi sektormi. Politiky zavedené v oblasti klímy a energie celkove výrazne prispeli k zavádzaniu technológií s nízkymi emisiami CO₂ vrátane energie z obnoviteľných zdrojov. Rast hospodárskej činnosti (HDP) spôsobil zvýšenie emisií o 6,8 %. Štrukturálne zmeny v hospodárstve (pri konštantnom HDP a konštantnej intenzite CO₂ v každom hospodárskom sektore) boli príčinou mierneho nárastu emisií o 1,7 %¹².

Nedalo sa vyčíslieť, do akej miery možno pozorovaný trend historických emisií a očakávané budúce emisné trendy pripísať konkrétnym politikám. Ťažko sa dá oddeliť najmä vplyv rozhodnutia o spoločnom úsilí na vnútroštátne klimaticko-energetické politiky od iných celoeurópskych iniciatív v rámci klimaticko-energetického balíka, ktoré majú priamejší vplyv na rôzne faktory emisií.

Aj keď niektoré zainteresované strany sa domnievajú, že rozhodnutie o spoločnom úsilí predstavovalo dôležitý impulz pre nové vnútroštátne politiky a opatrenia v určitých členských štátoch, iné boli názoru, že rozhodnutie o spoločnom úsilí mohlo mať doteraz len malý alebo žiadny vplyv na vývoj politiky. Ukazuje sa tiež, že miera vplyvu rozhodnutia o spoločnom úsilí sa líši v jednotlivých členských štátoch, čo môže odrážať odlišné situácie v členských štátoch v súvislosti s ich cieľmi podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí, t. j. či musia alebo nemusia prijať ďalšie opatrenia.

Hodnotenie rozhodnutia o spoločnom úsilí potvrdilo nárast uplatňovania vnútroštátnych politík v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, počas väčšiny rokov od roku 2007, keď sa Európska rada dohodla na celkových klimatických cieľoch EÚ pre rok 2020. Bez rozhodnutia o spoločnom úsilí opatrenia na zníženie emisií v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie, na úrovni členských štátov nemuseli byť prijaté alebo sa mohli prijímať pomalším tempom.

5.3. Efektívnosť

Náklady a prínosy, ktoré vzniknú na základe uplatňovania opatrení v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, sa ťažko dajú vyčíslieť, keďže je zložitá určiť priamu súvislosť medzi mnohými vnútroštátnymi klimaticko-energetickými politikami a znížením emisií v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí. Prispieva k tomu aj skutočnosť, že členské štáty v rámci oznamovania svojich politík a opatrení poskytujú nedostatočné informácie o očakávaných a skutočných nákladoch a prínosoch.

Hlavným prínosom v súvislosti s rozhodnutím o spoločnom úsilí je zníženie emisií skleníkových emisií v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje toto rozhodnutie. Okrem priamych nákladov sa vďaka vykonávaniu rozhodnutia o spoločnom úsilí dosiahli možno aj mnohé ďalšie hospodárske prínosy, ako napríklad zlepšenie kvality ovzdušia a energetickej bezpečnosti.

Ďalším kvalitatívnejším prínosom rozhodnutia o spoločnom úsilí je to, že pomáha členským štátom pri stanovovaní inštitucionálnych rámcov, cieľov a zhromažďovaní údajov a postupoch podávania správ týkajúcich sa zníženia emisií v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí. Tento prínos je ešte výraznejší v tých členských štátoch, v ktorých sa politiky znižovania emisií v týchto sektoroch prenášajú na regionálnu úroveň.

Náklady súvisiace s vykonávaním rozhodnutia o spoločnom úsilí pochádzajú z dvoch hlavných zdrojov – uplatňovania politík a opatrení v príslušných sektoroch a podávania správ podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí.

Pokiaľ ide o náklady na podávanie správ, zistilo sa, že výsledky na základe rozhodnutia o spoločnom úsilí sa dosahujú efektívnym spôsobom, aj keď stále ešte existujú určité možnosti na zníženie administratívnej záťaže. Náklady na podávanie správ a dodržiavanie súladu sú malé a znáša ich hlavne Komisia a Európska environmentálna agentúra. Medzi členskými štátmi sa nevyskytla žiadna zjavná väčšia odchýlka. Na zníženie administratívnych nákladov na úrovni EÚ môže existovať viac možností, napríklad zjednodušenie kontrol dodržiavania požiadaviek alebo menej časté vykonávanie týchto kontrol.

---

¹² Správa o pokroku opatrení v oblasti klímy, COM(2015) 576 final, s. 9.

Pokiaľ ide o nástroje flexibility poskytnuté v rozhodnutí o spoločnom úsilí, tri členské štáty uviedli, že plánujú nákup AEA od iných štátov, zatiaľ čo desať členských štátov malo v úmysle predat' AEA. Malý dopyt po takýchto prenosoch by mohol byť dôsledkom skutočnosti, že rozhodnutie o spoločnom úsilí sa len začína vykonávať a mohli by existovať iné faktory, ktoré sa v hodnotení neposudzujú a ktoré by mohli spôsobovať, že členské štáty uprednostnia uplatňovanie vnútroštátnych opatrení namiesto kupovania AEA od iných členských štátov.

5.4. Koherentnosť

Zo záznamov z rozhovorov so zúčastnenými stranami a v menšom rozsahu z preskúmanej literatúry vyplýva, že ciele rozhodnutia o spoločnom úsilí sú do značnej miery koherentné s inými klimaticko-energetickými politikami EÚ, napríklad týkajúcimi sa systému obchodovania s emisiami, energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. Zainteresované strany identifikovali značnú koherentnosť s cieľmi EÚ týkajúcimi sa energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov, aj keď niektoré zainteresované strany spochybnili koherentnosť samotných cieľov.

Zistilo sa, že vďaka poskytnutiu flexibility členským štátom v tom, ako majú plniť svoje emisné limity, ciele rozhodnutia o spoločnom úsilí boli zväčša v súlade so zámermi v rámci vnútroštátnej tvorby politík.

Nedostatočná koherentnosť sa môže prejavovať medzi rozhodnutím o spoločnom úsilí a inými intervenciami vo vzťahu k poľnohospodárstvu a využívaniu pôdy, zmenám vo využívaní pôdy a lesnému hospodárstvu (LULUCF). Určitá časť v súvislosti s koherentnosťou sa týka aj iných medzinárodných záväzkov a nielen koherentnosti s politikami EÚ, poľnohospodárstvo je zahrnuté v rozhodnutí o spoločnom úsilí a Kjótskom protokole, zatiaľ čo LULUCF je zahrnuté v Kjótskom protokole, v rozhodnutí o spoločnom úsilí však nie je zahrnuté.

Zistila sa tiež značná koherentnosť s inými oznamovacími povinnosťami, najmä s internými a medzinárodnými požiadavkami EÚ na podávanie správ. Zistilo sa však, že došlo k zjednodušeniu v prípade nahlasovacích povinností podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí a v právnych predpisoch EÚ v oblasti energetiky.

5.5. Pridaná hodnota EÚ

V prevažnej väčšine členských štátov EÚ neexistovali žiadne alebo existovali len slabé politické stimuly na domácej úrovni pred prijatím rozhodnutia o spoločnom úsilí, čo svedčí o tom, že bez rozhodnutia o spoločnom úsilí opatrenia nemuseli byť prijaté alebo sa mohli prijímať pomalším tempom.

Z hodnotenia vyplynulo, že tie členské štáty, ktoré majú vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch zakotvené ambicioznejšie ciele týkajúce sa emisií skleníkových plynov, než sú ciele podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí, môžu v reakcii na tieto vnútroštátne právne predpisy v každom prípade prijímať opatrenia. V tomto prípade však nie je zohľadnená skutočnosť, že diskusie o cieľoch EÚ v roku 2020 mohli pomôcť podporiť stanovovanie vnútroštátnych cieľov v prvom rade na základe uistenia, že iné členské štáty EÚ prijímú minimálnu úroveň opatrení. Dokonca aj keď v členských štátoch boli zavedené iné stimuly pre opatrenia, usudzovalo sa, že rozhodnutie o spoločnom úsilí prinesie ďalší pozitívny vplyv, aj keď nepredstavovalo primárny stimul.

Ďalšou významnou pridanou hodnotou rozhodnutia o spoločnom úsilí doteraz je zlepšenie kvality údajov o emisiách a projekcií týkajúcich sa sektorov, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí na vnútroštátnej úrovni, čo pomohlo zlepšiť prípravu politík. Vďaka každoročnému podávaniu správ o emisiách spolu s požiadavkami na podávanie správ o politikách a opatreniach a projekciách každé dva roky sú členské štáty lepšie informované o pokroku nielen v oblasti emisií skleníkových plynov, ale aj v oblasti klimaticko-energetických politík. Na základe oznamovacích povinností sa im aj iným zainteresovaným stranám EÚ tiež poskytuje nástroj na porovnanie ich výsledkov s výsledkami iných krajín v rámci EÚ.

Zainteresované strany sa v značnej miere zhodli na tom, že aj na obdobie po roku 2020 je naďalej potrebný taký nástroj, akým je rozhodnutie o spoločnom úsilí.

5.6. Hospodárska súťaž

V rámci hodnotenia sa skúmalo, či vnútroštátne politiky a opatrenia uplatňované členskými štátmi v reakcii na rozhodnutie o spoločnom úsilí môžu narúšať vnútorný trh EÚ. Vzhľadom na nedostatok konkrétnych údajov o vplyve týchto vnútroštátnych opatrení na vnútorný trh EÚ je výsledok hodnotenia založený výhradne na stanoviskách zainteresovaných strán.

Väčšina zainteresovaných strán uviedla, že rozhodnutie o spoločnom úsilí nemalo žiadny alebo malo len malý vplyv na hospodársku súťaž v rámci EÚ. Dvaja respondenti uviedli, že vnútroštátne politiky na zmiernenie zmeny klímy podnietené rozhodnutím o spoločnom úsilí môžu prispieť k obmedzeniu potenciálu zvyšovania produkcie v sektore poľnohospodárstva z dôvodu vnímaného zníženého potenciálu zmierňovania emisií v tomto sektore. Ani jedna zainteresovaná strana však neposkytla príklady, v ktorých vnútroštátne politiky a opatrenia vyplývajúce z rozhodnutia o spoločnom úsilí mali nepriaznivý vplyv na konkrétne podniky alebo časti sektora.

6. Závery

Rozhodnutie o spoločnom úsilí je ešte stále v počiatočnej fáze vykonávania. Z doposiaľ zhromaždených dôkazov je však jasné, že ciele rozhodnutia o spoločnom úsilí účinne prispeli k podpore nových vnútroštátnych politík a opatrení na podporu efektívneho znížovania emisií skleníkových plynov v rámci rozsahu pôsobnosti rozhodnutia o spoločnom úsilí. K zníženiu emisií od roku 2009 prispeli väčšinou technologické zmeny a politiky, ktoré viedli k zavádzaniu technológií s nízkymi emisiami CO₂. Tento vplyv posilnila aj skutočnosť, že rozhodnutie o spoločnom úsilí bolo uverejnené spolu s viacerými ďalšími klimaticko-energetickými iniciatívami EÚ v rámci balíka opatrení do roku 2020, najmä v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov. V prípade viacerých sektorov, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí vrátane stavebníctva, dopravy, poľnohospodárstva a odpadov možno časť zníženia emisií pripísať faktorom, ktoré sú ovplyvnené politickými intervenciami súvisiacimi s balíkom opatrení do roku 2020.

Aj keď sa dalo určiť, že rozhodnutie o spoločnom úsilí malo určitý vplyv na podnietenie nových vnútroštátnych politík v niektorých členských štátoch, neexistujú dostatočné dôkazy na vyčíslenie celkového vplyvu rozhodnutia o spoločnom úsilí na emisie skleníkových plynov v tejto fáze. Dôkazy o priamych nákladoch vnútroštátnych politík uplatňovaných v reakcii na rozhodnutie o spoločnom úsilí sú veľmi obmedzené, tieto náklady sa nedali dôveryhodne posúdiť. Čiastočne k tomu prispela skutočnosť, že v rámci vnútroštátnych politík a opatrení, ktoré členské štáty oznamujú, sa poskytujú nedostatočné informácie o očakávaných a skutočných nákladoch a prínosoch.

Zistilo sa, že rozhodnutie o spoločnom úsilí znamenalo na úrovni členských štátov malú dodatočnú administratívnu záťaž, aj keď na úrovni EÚ možno nájsť viac možností na zníženie administratívnych nákladov, napríklad zjednodušením kontrol súladu alebo menej častým vykonávaním týchto kontrol.

Rozhodnutie o spoločnom úsilí je naďalej koherentné s inými klimaticko-energetickými politikami EÚ. Verejné konzultácie potvrdili značnú zhodu medzi zúčastnenými stranami, že aj po roku 2020 je stále potrebný taký nástroj ako rozhodnutie o spoločnom úsilí.

Zistilo sa, že opatrenie EÚ v podobe rozhodnutia o spoločnom úsilí poskytuje pridanú hodnotu. Zainteresované strany členských štátov sa zhodli vo veľkej miere na tom, že rozhodnutie o spoločnom úsilí prispelo k zvýšeniu informovanosti o potenciáli zmierňovania emisií v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, a prispelo k vytvoreniu nových inštitucionálnych a právnych rámcov. Zlepšila sa tiež koordinácia v oblasti zmierňovania emisií skleníkových plynov v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí, a medzi vnútroštátnou a regionálnou štátnou správou alebo miestnymi samosprávami.

Zainteresované strany nepredložili žiadne dôkazy o tom, že by vnútroštátne politiky vyplývajúce z rozhodnutia o spoločnom úsilí nenáležite narušili hospodársku súťaž na vnútornom trhu EÚ.